

HAHN Károly
(Toronto)

* Bppest, 1923
to Canada : 1967 July

BÖRTÖNBEN 9 ÉVIC

Irta: HAJNAL ERZSÉBET

Hogy mit jelent, azt csak az tudja megérteni, aki maga is átélte. Elzárva lenni a világtól 9 évig, melyből 3 évet egy egyedüli zárkában kell eltölteni, a borzalmak non plus ultrája. S ha még hozzáteszük, hogy semmiért, akkor csak fokozzuk a borzalmakat.

Hajnal Erzsébet

Hahn Károly, aki csodával határos módon menekült meg Csehszlovákiából, elmondja nekem kálváriája történetét, melyet nem James Bond írója talált ki, hanem maga az élet.

Hahn 1922-ben született Budapesten. Már 15 éves korában felfigyeltek rá, a harmadik helyre került a világversenynben, amit a plakátraajzolóknak számára rendeztek. Szülei kívánságára beiratkozott érettségije után az egyetemre, hogy orvos legyen. De olthatatlan vágya a művészetek, főleg a festészet után abbahagyta vele egyeteni tanulmányait és beiratkozott a Művészeti Akadémiára.

A második világháború Csehországba sodorta. Ott beiratkozott az ottani Művészeti Akadémiára és már a karrierjének a kezdetén új utakat keresett a festészetben és nemsokára vezetőjévé vált egy nagy csoportnak a fiatal művészek között, akik szintén az impressionista festészet hitvallói voltak, dacára az elnyomásnak, amely a rezsim részéről a szociálista-realista művészet továbbfejlesztését kívánta tőlük. Hahn és követői nem tudtak megalkudni a megrendelésre készült képek készítésével és ahogy nőtt az elnyomás Novotny elnöksége alatt, úgy az elenállás is nőtt Hahn művészete és barátai művészete kifejezésében. Perbe fogták őket, néhez évekre börtönbe vetették és Hahn, mint az

eszme propagálója kapta a legnagyobb büntetést
20 évet.

Az Avenue Rd.-i lakásuk, ha belép az ember, művészek otthonát mutatja. Hahn felesége Doris, maga is művészlélek. Nagyon szép asszony. Szinte hihetetlen, hogy már egy férjnél levő lánya van, aki Csehszlovákiában maradt, a Hahn család nagy bánatára. A másik lányuk Zsuzsika itt él velük és ezalatt a rövideidő alatt amióta itt jár iskolába már úgy beszéli az angol nyelvet, mintha itt született volna.

Mit érezhet ez a család, aki a cseh börtönből a szabadságba lép. Ezt kérdeztem tőlük.

A 45 éves művész, aki most van élete legtermékenyebb korszakában, a múlt év júliusában érkezett Kanadába. Boldog, hogy gátlás nélkül festheti azt, amit érez belül. Vásznaei egy fel szabadult művészlélek dinamikus erejét mutatja.

“Mikor 9 évi fogság után, egy általános amnesztia jóvoltából szabadlábra kerültem, megtiltották, hogy fessek. Ez talán nagyobb büntetés volt, mint a börtönben eltöltött 9 év. Feleségemet és leányaimat inzultálták, kidobták őket a régi otthonukból, elvették mindenüket és egy nyomortanyára telepítették be. Egész idő alatt viseltük a megbélyegezettek stigmáját. Impreszionista vagyok mondja és félig abstract festő. A cseh kommunisták nem szeretik ezt az irányt. ők csak azt ismerik el művészetnek, mely a dolgozókat ábrázolja traktorokkal és az orosz csilaggal. Aki ezzel nem tud megalkudni,

illetve nem tudott megalkudni, annak ugyanolyan sors jutott, mint nekem.”

Mikor szabadlábra került Hahn, az egész családot állandóan figyelték. Hahn felesége Doris könnyekkel a szemében emlékszik vissza a szenvedésekre. “Nem lehetett idegekkel bírni azt az életet s így elhatároztuk, hogy lesz ami lesz, megpróbálunk kijutni apámhoz és testvéremhez, akik már 11 éve itt élnek Torontóban.”

Nagy nehézségek árán kapott egy 24 órás vizumot Bécsbe. Nem ment vissza, de halálös gondalmakat állt ki a családjáért. Zsuzsikát elvették az apjától anyja miatt és egy javítóintézetbe helyezték el. Hahn hamisított engedélye alapján kihozta és azzal az ürüggyel, hogy beteg, átmentek Bulgáriába. Hogy milyen félelmeken mentek keresztül, míg átlépték titokban a magyar és jugoszláv határt, azt csak az tudja, aki maga is megtette ezt az utat. Egy életen keresztül sem lehet elfelejteni azt a rettegést. Bécsben már barátok várták őket, akiknek a segítségével kijutottak ide.

Hahn Károlynak már Európa szerte nagy neve van. Kiállításain olyan nagy sikereket aratott, hogy a lapok és a művészeti közlönyök a legelismertebben írtak róla. Torontóban most lesz az első nagy kiállítása, melynek megnyitása Toronto legjobb kiállítási termében, a Collonade-ban lesz. Tervezi, hogy Amerikában is megrendezi, hogy az amerikai közönség is megismerkedhessen műveivel.

A Hahn család ma már az akkor elképzelhetetlen szabadságban él. A kiállott szenvedéseikért, remélik, kárpótlást fognak találni. Magam is azt hiszem, mert Hahn Károly Istenáldotta művész, akinek meg kell kapnia az őt méltán megillető helyet, ebben a művészetet olyan nagyon szerető és méltányoló SZABAD VILÁGBAN.